

ཆེད་བསྒྲིག་སྒྲིག་

སྐོར་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ལྷན་པ་ལྟ་སྟེ་
སྐོར་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ལྷན་པ་

山南文史资料选编

ཨ་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ལྷན་པ་ལྟ་སྟེ་

ལྷོ་ཁའི་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་དབྱེད་གཞིའི་

རྒྱ་ཆ་བདམས་བསྐྱེགས།

山南文史资料选编

འདོན་ཐེངས་གཉིས་པ།

第二辑

ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་དབྱེད་

གཞིའི་རྒྱ་ཆ་བདམས་བསྐྱེགས་ཚཱ་མ་གྲིག་ལྷོ་

ཡོན་ལྷན་ཁང་ནས་བསྐྱེགས།

山南地区政协文史资料编委会

བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་།

西藏人民出版社

图书在版编目(CIP)数据

山南文史资料选编. 第二辑/山南地区政协文史资料编委会编. —拉萨: 西藏人民出版社, 2005. 8

ISBN7—223—01880—1

I. 山... II. 山... III. 文史资料—山南地区—藏语 IV. K297.52

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2005)第 078148 号

山南文史资料选编(第二辑)

- 编 著 山南地区政协文史资料编委会
责任编辑 拉 珍
封面设计 阿旺格桑
出版发行 西藏人民出版社(拉萨市林廓北路 20 号)
印 刷 西藏军区印刷厂印刷
开 本 850×1168 1/32
印 张 15.375
插 图 10
字 数 310 千
版 次 2005 年 8 月第 1 版
印 次 2005 年 8 月第 1 次印刷
印 数 01—2,000
书 号 ISBN7—223—01880—1/K·56
定 价 25.00 元
-

版权所有 翻印必究

ཕྱི་ཁོ་ལོ་རྒྱུ་ས་རིག་གནས་དབྱེ་གཞིའི་རྒྱ་ཆ་བདམས་བསྡེགས།

ཆམ་ཞིག་ལ།	ཕྱི་ཁ་ས་ཁུལ་མིང་ཕྱི་ཁ་ལོ་རྒྱུ་ས་རིག་གནས་དབྱེ་གཞིའི་རྒྱ་ཆ་ བདམས་བསྡེགས་ཚེ་མ་སྒྲིག་མཁའ་ལྷན་ཁང་།
ཆམ་ཞིག་འགན་འཁུར་བ།	ལྷ་ག་ལྷོན།
མཁུན་ཤོག་འཆར་འགྲན་བ།	ངག་དབང་སྐལ་བཟང་།
དཔེ་རྒྱན་འབྲེམ་ས་ཞིང་ཆེན་ལ།	པོ་ད་ལྷོང་ས་མི་དམངས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། (ལྷ་ས་སྤྱིང་སྒོར་བྱང་ལམ་སྒོ་ཨང་20)
པར་འདེབས་ཆེན་ལ།	པོ་ད་དམག་ཁུལ་ཁང་པར་འདེབས་བཅོཅ་ལ།
དྲིལ་ཆད།	850×1168 1/32
པར་ཤོག	15.375
པར་འཁྱག་ཤོག་གྲངས།	10
མིག་གྲངས།	ཁྱི་31
པར་གཞི།	2005ལོའི་ཟླ་8པར་པར་གཞི་1བསྡེགས།
པར་ཐིང་ས།	2005ལོའི་ཟླ་8པར་པར་ཐིང་ས་1བཏབ།
པར་གྲངས།	01—2,000
དཔེ་དྲིལ་ཨང་རྟགས།	ISBN7—223—01880—1/K • 56
ཟིན་ཤོད་ཚུན།	25.00

པར་གཞི་སྤྱིང་བདག་མིན་པས་འདྲ་བཅོས་པར་འདེབས་མི་ཆོག

སྒྲིང་གཞི།

དེ་ཡང་ཡུལ་འཛམ་བུའི་སྒྲིང་གི་ཡང་ཕྱེད་ཀྱི་ཕེབས་བཅའ་སྒྲིང་ས་ངོ་མཚར་
ཞིང་ཁམས་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིང་གས་བཞིའི་ཁོར་མོ་ཁོར་ཡུག་ཀྱན་དབུལ་གྱི་མཚན་ཉིན་
ཉལ་བུའི་སྒྲིང་གས་སེམ་བསྐྱོར་བ་དང་། དྲི་མེད་དྲངས་གཙང་གི་གཙང་ཆབ་
སྒྲིང་མོ་ནི་གང་སར་གཡུ་འབྱུག་དང་འདྲ་བར་འབྱུག་ ཡངས་པའི་སྤྱ་ཐང་གཡུ་
ཡི་གཞོང་བ་ཉར་མཛེས་ཤིང་། ཞིང་ཐང་གམེར་གཞོང་ནོར་བུས་བཀང་བ་དང་
གཉིས་སྒྲིང་ཕྱེད་པ་དང་། མཚན་དང་མཚན་དག་ནི་རང་བྱུང་གི་ཡོན་ཆབ་ཡུལ་བ་
དང་ཡོངས་སྒྲིང་མཚན་པ་སྟགས་ངོ་མཚར་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པའི་བོད་སྒྲིང་ས་གྱི་
ཡ་གུལ་དུ་རྒྱར་པའི་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ནི་ཡར་བྱུང་གཙང་པོ་རྒྱགས་ཡུལ་གྱི་དབུས་ཁུལ་
དུ་གནས་པ་དང་། རགས་པར་བྱང་དུ་ཉལ་དང་། ཤར་དུ་ཉིང་ཁྲི། ཉལ་
བྱུང་དུ་འབྱུག་ཡུལ། ལུང་དུ་གཞིས་ཀ་ཚེ་སྟགས་གནས་ཡོད་ཅིང་། མཐའ་
མཚམས་ལམ་ཐིག་རིང་ཆད་སྒྲིང་ལེ་630ཡོད་པ་དང་། སྒྲིང་རྒྱ་ཁྲོན་སྒྲིང་ལེ་ངས་
སྟོ་མས་གྲུ་བཞེ་མ་79700ཡོད་ལ། མི་འབྱར་ཁྲི་33ཡོད་པའི་ནང་བོད་རིགས་
དང་། རྒྱ་རིགས། མོན་པ་རིགས། ཉལ་པ་རིགས་སྟགས་མི་རིགས་14ཡོད་པ་
དང་། བོད་རིགས་ཀྱིས་བརྒྱ་ཆ་96ཟིན་གྱི་ཡོད།

ཐིག་སྒྲིང་སྟོ་ཁ་ཆུང་སྒྲིང་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་སྟགས་
ཀྱི་ཉལ་གནས་ས་ཁུལ་སྒྲིང་འཛིན་ཀྱང་རྒྱུ་གནས་ཡུལ་ནི་གནའ་བོའི་གྲོང་རྒྱུ་ཕྱེད་
ཐང་དུ་ཡོད་ཅིང་། ཆ་སྟོ་མས་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཆད་ཟིན་3511ཡོད།

ཆང་མས་མཁྱེན་གསལ་ཉར་སྟོ་ཁ་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་དང་།
རིག་གནས་དང་ཡོ་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་འགོ་འཕུལ་བྱུང་རིག་གནས་དར་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་

པས་ཡུལ་གྱི་འདི་ན་མཁར་གྱི་དང་པོ་ཡུལ་བྱ་བར་མཁར་དང་། རྗེ་ཡི་དང་པོ་
གཉེན་འབྲེལ་བཅན་པོ། དཔེ་ཆའི་དང་པོ་སྤངས་སྤྲོད་ཐུག་བརྒྱ། ཞིང་གི་དང་པོ་
སྤངས་རས་ཞིང་། ལྷ་ཁང་གི་དང་པོ་ཁྲ་འབྲུག་ དཔོན་པའི་དང་པོ་བསམ་ཡས་
སྐྱེས་པོ་དང་གྱི་དང་པོ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་མ་ཟད་ཡུལ་ཡར་མོ་ལྷང་ནི་ཕུར་རྒྱལ་པོ་དང་གྱི་
རྒྱལ་པོ་དང་པོ་གཉེན་འབྲེལ་བཅན་པོ་ནས་སྤོང་བཅན་སྐྱེས་པོའི་བར་གྱི་རྒྱལ་རབས་
ལུས་ཅུ་སོ་གསུམ་གྱི་བཞུགས་གནས་ཀྱང་ཡིན།

ཐོག་མར་ཡར་ལྷང་ཁྲལ་དུ་འཆོ་གནས་དང་སྤྱི་འཕེལ་བྱུང་བའི་བོད་མི་
རིགས་ཀྱི་མ་རྒྱལ་གྱི་བརྒྱད་རིམ་རིང་པོའི་ནང་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་གྲས་དང་ཚལ་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་གྲལ་རིམ་འབྲེལ་བ་ཚོད་དང་། ཐོན་སྐྱེད་འབྲེལ་བ་ཚོད་དང་། ཚན་རིག་གི་
ཆོད་ལྟ་བཅས་གསར་བརྗེའི་ལག་ལེན་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ནང་མའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་
ཆོགས་གོང་དུ་སྤེལ་བ་དང་། ལྷག་པར་ཀྱང་ལྷ་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གོང་
འཕེལ་གཏོང་བའི་སྐབས་ཆེན་བྱ་གཞག་ནང་རང་ཉིད་ཀྱིས་འབྲལ་འོས་པའི་
ལེགས་སྤྱོད་རབ་དང་རིམ་པ་ལུས་ཡོད།

བོད་ཞི་བས་བཅེངས་འཁྲལ་བཏང་ཚུན་དང་། ལྷག་པར་དུ་བརྒྱུར་
བཅས་སྒོ་དཔྱེ་བྱས་པ་ནས་བཟུང་སྟོ་ཁའི་མི་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བ་དང་། སྤྱི་
ཆོགས་བྱ་གཞག་ཁག་ལ་སྒོ་ཀྱན་ནས་གནས་ས་སྤྲོད་ལྟ་བུར་པའི་འབྱུར་ཞུག་
བྱུང་བ་དང་དུས་མཚུངས་སྟོ་ཁ་ས་ཁྲལ་སྤྱིད་སྟོས་ཀྱི་བྱ་གཞག་ཁག་ཀྱང་ཡར་ཐོང་
ཟླ་ལྷར་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཡོད་ལ། བོད་ཀྱི་སྤྲོད་གསེབ་ཀྱི་ཏང་གི་ཕྱོད་དང་པོ་
(ཁྱེ་གསུམ་ཤང་ཏང་གི་ཕྱོད་དང་། རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་འབྲེལ་པའི་དམངས་
པོའི་ཡུལ་སྤྱོད་མཛེས་སྤྱོད་དང་པོ་ (ཆེད་ཐང་དཔལ་པོ་དུན་གསེ་ཁང་) བོད་ཀྱི་
ཞིང་པའི་མཐུན་ཆོགས་དང་པོ་ (ཁྱེ་གསུམ་ཤང་ཞིང་པའི་མཐུན་ཆོགས་) ཞིང་
ཆེན་རིམ་པའི་ཤང་ཀྱང་དང་པོ་ (གཉེན་སྦྲེད་ཤང་གི་ཤང་ཀྱང་རིག་འཛིན་དབང་
རྒྱལ་) སྐྱེས་ཀྱང་སྟོ་ཁ་ས་ཁྲལ་དུ་བྱུང་ཡོད་པས་ང་ཚོས་འདི་ལོ་བོད་རང་སྤྱོད་

序

地处神秘飘逸的雪域高原，四面被银色佛塔似的雪山环绕，清澈的江河如玉龙般千年流淌，辽阔的草原似绿毯铺地般绮丽壮观，一处处农田犹如盛满宝石的金盘，众多湖泊像天庭的瑶池碧波明净……，如此美妙的人间仙境，无不使人心旷神怡，留连忘返。这就是神奇而美丽的西藏山南地区。

山南位于雅鲁藏布江中游地带，北邻拉萨，东连林芝、西接日喀则，南与印度、不丹接壤，边境线长达 630 公里，面积 79700 平方公里。全地区总人口 33 万，共有藏、汉、门巴、珞巴等 14 个民族，其中藏族人口占 96%。

山南地区行署所在地的泽当镇是山南地区的政治、经济和文化中心，平均海拔 3511 米。这里是藏民族的发祥地，是藏民族文化、历史的摇篮。这里不仅拥有西藏第一座宫殿雍布拉克康，第一位藏王聂赤赞普，第一部经书《邦贡恰加》，第一块农田靶热行，第一座佛殿昌珠寺，第一座寺庙桑耶寺等诸多第一，而且这里也曾经是第一代藏王聂赤赞普至松赞干布等共三十三代藏王时期的首府。

由雅鲁河养育和繁衍的藏民族在漫长的历史长河中，依靠自己的智慧和辛勤劳动，在阶级斗争、生产斗争和科学实验中，为人类社会的发展，特别是为创造中华民族的灿烂文化，做出了应有的贡献。

西藏和平解放以来，特别是改革开放以来，山南人民的和社会各项事业发生了翻天覆地的变化，与此同时山南地区的人民政协事业也有了日新月异的变化。西藏第一个农村党支部（克松乡党支部）、第一个全国百个红色旅游景点（泽当烈士陵园）、第一个西藏农会（克松乡农会）、第一位省级乡长（列麦乡乡长仁增旺

杰)等都诞生在山南地区。今年为庆祝西藏自治区成立 40 周年暨山南地区政协成立 45 周年两大庆典,山南政协出版发行《山南文史资料选编》(第二辑),集中宣传 40 年来的巨大变化,以此颂扬中国共产党的正确领导和社会主义制度的无比优越。同时向全世界宣传西藏的发展进步,宣传山南的灿烂文化,竭诚欢迎八方宾客到西藏、来山南投资洽谈、观光旅游。让更多的人向往西藏,热爱山南。

编 者

2005 年 7 月

དཀར་ཆག

ས་ཁུལ་ཁྱིད་ཕོ་ས།	(1)
ས་ཁུལ་འབྲུག་ཕུག་ས་གཅིག་ལྷུང་པུ།	(97)
ས་ཁུལ་འཕེལ་བསྐྱར་ཁུལ།	(114)
ས་ཁུལ་ནོར་ཁྱིད་ཅུང་།	(140)
ས་ཁུལ་འགྲིམ་འགྲུལ་ཅུང་།	(148)
ས་ཁུལ་སྐྱོབ་གསལ་ས་ཚལ་ཅུང་།	(159)
ས་ཁུལ་ཞིང་འཕྲོག་ཅུང་།	(172)
ས་ཁུལ་འཕྲུག་སྐྱུན་ཅུང་།	(179)
ས་ཁུལ་ཆུ་ཁེད་ཅུང་།	(193)
ས་ཁུལ་འཕྲོད་བཞེན་ཅུང་།	(214)
ས་ཁུལ་རིག་གནས་རྒྱང་འཕྲིན་བརྒྱན་འཕྲིན་ཅུང་།	(235)
ས་ཁུལ་སྤྲན་ཅིས་ཁང་།	(247)
ས་ཁུལ་སྐྱོག་ཤུགས་ཀྱང་སི།	(258)
ས་ཁུལ་སྐྱོག་འཕྲིན་ཀྱང་སི།	(271)
ས་ཁུལ་སྐྱོག་ཁྱིད་ཅུང་།	(282)
སྐྱོན་སྐྱོན་ལྷ་ཡོན་ཆེ་རིང་དབང་ཆེན།	(297)
སྐྱོན་སྐྱོན་ལྷ་ཡོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷན་གྲུབ།	(304)
སྐྱོན་སྐྱོན་ལྷ་ཡོན་ལྷ་བཞེད་རིང་།	(315)
སྐྱོན་སྐྱོན་ལྷ་ཡོན་བདེ་ཆེན་མགོན་པོ།	(324)
སྐྱོ་ཁའི་ཁྱིད་ཕོ་ས་ཀྱི་སྐྱུ་དབྱངས།	(333)
མཁུག་བྱང་།	

目 录

序

山南地区政协四十五年光辉历程	(1)
山南地区统战工作四十年回眸	(40)
四十年沧桑话巨变	(47)
永葆先进性 理财为人民	(58)
山南交通四十年发展历程	(61)
阔步前进中的山南教育	(66)
四十年变化看发展 昂着阔步迈小康	(72)
山南地区建设事业发展概况	(75)
敢叫禹业换新天	(81)
山南地区卫生事业四十年回顾	(90)
山南地区文化广播影视事业四十年辉煌成就	(99)
发展中的山南藏医院	(104)
回顾四十年创业历程 谱写山南的电力乐章	(109)
山南电信四十年发展历程	(114)
山南地区邮政局四十年发展史	(119)
富了不忘本 一心为人民	(124)
来自于人民 服务于人民	(127)
加强寺庙管理 积极奉献社会	(131)
积极履行职责 树立良好形象	(134)
山南政协之歌	(138)

后 记

ཨྱུ་ཁ་ས་ཁུལ་གྱི་ཕྱི་ཕྱོད་ཀྱི་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཞིང་མེད་ལྟར་ འབར་བའི་མོ་རྒྱལ་ལམ་གྱི།

1951ལོའི་ཟླ་1པོར། ཉུང་ཟུང་དབྱང་གིས་“བོད་དུ་དབྱང་བསྐྱོད་
བྱས་ནས་བོད་རིགས་མི་དམངས་ལ་བཅའ་ས་འཁྲོལ་བཏང་ཐོག་བཅན་ཀྱལ་
རིང་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིབས་ལུགས་བོད་ནས་མཐར་མྱོད་ཀྱིས་ཀྱལ་ཁྲུང་ལྷ་བཙན་དུ་
གཏོང་དགོས་”ཞེས་པའི་རྒྱ་བཞེད་ལྟར་པའི་བཀའ་པལ། ཡོ་དེ་གའི་ཟླ་
5ཆེས་23ཉིན། ཉུང་དབྱང་མི་དམངས་མིན་གཞུང་དང་བོད་ས་གནས་མིན་
གཞུང་གིས་«བོད་ལ་ཞི་བའི་བཅའ་ས་འཁྲོལ་འཕྱར་ཐབས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཕྱི་ས་.....
མཐུན་» (ཕྱི་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་) ལ་དངོས་སུ་མིང་ཉགས་...
བཀོད་ནས་བོད་ཞི་བའི་བཅའ་ས་འཁྲོལ་བཏང་སྐྱོད་དང་མཐོན་ལྷན་ལྷན་གྱི་
འོན་ཀྱང་། 1951ལོར་བོད་ལ་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་གྱི་མཐའ་མཐུག་
ཀྱལ་ཁ་ས་ཁུལ་འབར་བར། མཐོ་རིམ་ལོག་སྐྱོད་པ་ཉུང་ཤས་ཀྱིས་ད་དུང་རོ་ལོག་
ཟིང་འཁྲུག་ལུགས་ཆེན་བསྐྱངས་ཤིང་། འཆི་ཁའི་འཕག་འཆག་བརྒྱབ་པས་
མི་རྒྱལ་གྱི་མཚན་ཀྱན་དུ་འཇིགས་སྐྱུག་སྒྲིབ་དགོས་པའི་མེ་ཆས་ཀྱི་དུ་ཞགས་སྒྲིབ་
ཁའི་ས་གཞི་ཆེན་པོར་ད་དུང་ཡང་ཡང་འཕྱར་གྱིན་གནང་། དམངས་གཙོའི་
བཅོས་བསྐྱར་ལ་ཀྱལ་ཁ་ས་ཁུལ་ཕྱི་ཕྱོད་པ་ཐོབ་ནས་སྒྲིབ་ཁའི་མི་དམངས་རྒྱལ་ལ་
ཡངས་སུ་དུས་བདེ་ཞོད་འཇགས་ཡིན་པའི་སྐལ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་ལྷ་ཅམ་ཐོབ་
པར་བཅོན་ལེན་བྱེད་ཐོབ་། ཨྱུ་ཁ་ས་ཁུལ་གྱི་མཐོ་རིམ་ཀྱལ་གཅེས་མི་སྣ་མང་
པོ་ཞིག་གིས་དུས་ལྡན་རིང་པོའི་ནང་ལོག་སྐྱོད་པ་དང་དཔལ་རང་ཞུམ་མེད་ཀྱིས་
འཐབ་ཚོད་བྱས་ཤིང་། བོད་སྐད་མི་དམངས་བཅའ་ས་འཁྲོལ་དཔག་གིས་རོ་

ལོག་ཐག་པ་ཆམ་ལ་འབེབས་པ་དང་བྱེད་འཇགས་བྱེད་པར་རྒྱས་
 རྒྱས་ཡོད་རྒྱས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པ་མ་ཟད། མཐོ་རིམ་རྒྱལ་གཅེས་མི་སྣ་འགའ་
 ཞིག་གིས་དེའི་ཆེད་དུ་ཙུ་ཆེའི་ཆོས་ཀྱི་འཇགས་སྒྲིལ་སྒྲུབ་ལ། 1959ལོའི་ལོ་
 མཇུག་ཏུ། རྩོམ་ཁ་སྒྲུལ་གྱི་དམངས་གཙུག་པོའི་བཅོས་བསྐྱར་ལས་འགལ་ལ་ཐག་
 གཙུག་དང་བཞེན་གྱི་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ལྟེ་“ཆོས་སྤྱི་བྱེད་འབྲེལ་”གྱི་བཀའ་བཏོད་
 རྒྱུ་དང་འཛིན་ཞིང་བྱ་ལས་ལུགས་མགོ་ཉིང་མཐེལ་བྱིན་པ་བསྐྱོགས་ནས་མི་
 དམངས་དམངས་གཙུག་པོའི་སྤྱི་དབང་བཙུགས་པ་དང་སྒྲགས། སྤྱོད་མེད་མ་
 འཁོལ་བའི་འཁོད་སྤྱོད་ཁྲིམ་སྤྱོད་ལོ་མི་དམངས་ཀྱིས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་
 བར་མི་ལམ་ནང་དུ་འདྲ་སྒྲིལ་པ་རྒྱ་འདོད་ལྟར་ཐོབ་ཤིང་བྱེད་པའི་འཇགས་ཉིན་
 གསར་པ་ཞིག་བསྒྲུབ།

དམངས་གཙུག་པོའི་བཅོས་བསྐྱར་གྱི་གཟི་བརྗིད་ལྡན་པའི་ལས་འགན་ལེགས་
 གྲུབ་བྱེད་རྒྱུ། རྩོམ་ཡན་ལག་ལས་དོན་ལྷན་ལྷན་ཁང་གིས་ལྷན་ཡོད་
 འཐབ་སྒྲིགས་གཅིག་གྱུར་ལས་དོན་གྱི་ཐང་གཞིའི་ཉིང་དུས་ཐོག་ཏུ་རྩོམ་ཁ་སྒྲུལ་
 སྤྱི་གྲོས་ཙུ་འཇུགས་འཇུགས་རྒྱུའི་ཤ་སྤྱོད་ལས་དོན་སྤེལ་འགོ་བཙུགས།
 1960ལོའི་ཟླ་2ཆེས་8ཉིན། གྲུང་གོའི་མི་དམངས་ཆབ་སྤྱི་གྲོས་མོལ་ཆོགས་
 འདུ་རྩོམ་ཁ་སྒྲུལ་སྐབས་དང་པོའི་ལྷན་ལྷན་ཁང་གི་ཆོགས་འདུ་ཐེངས་དང་
 པོ་དེ་ཅིང་ཐང་གྲོང་རྒྱུ་ལ་མཆོད་དཔོན་པར་གཟབ་རྒྱས་དང་སྐོང་འཆོགས་
 ལུས། ལོ་རབས་དྲུག་ཅུ་པའི་དབྱིད་ཀ་དང་པོ་ཤར་བ་དང་ཆབས་ཅིག་
 གྲུང་གོའི་མི་དམངས་ཆབ་སྤྱི་གྲོས་མོལ་ཆོགས་འདུའི་ས་གནས་ཙུ་འཇུགས་
 ཡིན་པའི་རྩོམ་ཁ་སྒྲུལ་སྤྱི་གྲོས་གཟི་བརྗིད་དང་སྤྱོད་ལྷན་པས།

གྲུང་གོའི་མི་དམངས་ཆབ་སྤྱི་གྲོས་མོལ་ཆོགས་འདུ་ནི་གྲུང་གོའི་མི་
 དམངས་ཀྱི་རྒྱལ་གཅེས་འཐབ་སྒྲིགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཙུ་འཇུགས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་།
 གྲུང་གོ་གྲུང་ཁྲན་ཉང་གིས་དབུ་བྱེད་གནང་བའི་ཉང་མང་མཉམ་ལས་དང་ཆབ་

སྲིད་ཀྱིས་ཨྲི་ཁ་སྲིད་པའི་སྲིད་གཞི་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཆབ་
 སྲིད་འཆོ་བའི་ཁྲིད་སྲིད་སྲིད་ཆོག་ས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དམངས་གཙོ་དར་སྲིད་ཀྱི་པའི་
 རྣམ་པ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། སྲིད་ཀྱིས་ཨྲི་ཁ་ས་ཁྲལ་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་
 འདི་ཉིད་ཀྱང་གོའི་མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་ཀྱིས་ཨྲི་ཁ་ས་ཆོག་ས་འདྲའི་ས་གནས་ལྷོ་
 ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་
 སྲིད་བཟང་མ་ཡིན་པའི་བཟང་བུ་ཞི་ལའི་འོད་སྤྲོད་འབར་བའི་ཨྲི་ཁ་ས་ཁྲལ་
 རིང་། ཨྲི་ཁ་ས་ཁྲལ་སྲིད་ཀྱིས་ཀྱི་ཀྱང་ཀྱང་ཨྲི་ཁ་ས་ལྷོ་ཕྱོག་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་འོག་
 སྲིད་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་“རྒྱལ་གཙོ་ས་རིང་ལུགས་དང་སྲིད་ཆོག་ས་རིང་.....
 ལུགས་”ཀྱི་དར་ཆ་ཆེན་པོ་གཉིས་མཐོན་པོར་བསྐྱེད་ས་པ་དང་། “མཐུན་
 སྲིད་དང་དམངས་གཙོའི་”བརྒྱུད་གཞི་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡིད་ལ་བརྟན་པོར་.....
 བཅངས་ནས་ཐུ་སྲིད་བར་གསུམ་དུ་“ཉེ་བར་དམིགས་པ་དང་ཁྲོན་ཡོངས་ལ་
 ཞབས་འདེགས་ཁྱེ་རྒྱ་”རྒྱུ་འཁྱོངས་ཀྱིས་“འགན་ཁུས་རྒྱུ་པ་པ་ལས་འགན་
 ཆད་ལས་མི་བཞུགས་པ་དང་། རྣམས་རམ་ཕྱེད་པ་ལས་རྣམས་དུ་མི་བཟོ་བ།
 རྣམ་དངོས་རྒྱུ་པ་པ་ལས་ཁྱེ་རྒྱུ་ཅམ་མ་ཡིན་པ་”བཅས་ཀྱི་སྲིད་ཀྱིས་ལས་རྣམས་
 ཀྱི་རྣམ་དོན་གཞིར་བཟུང་“ཆབ་སྲིད་ཀྱིས་ཨྲི་ཁ་ས་དང་། དམངས་གཙོའི་ལྷོ་སྲིད་
 སྲིད་ལུགས་སྲིད་སྲིད་”གི་འགན་ཁུས་རྒྱུ་པ་པ་ལས་སྲིད་ཀྱི་དཔལ་
 འཕྲོར་འཕེལ་རྒྱས་དང་། རྣམས་བབ་བརྟན་ཉིད་། སྲིད་ཆོག་ས་ལས་རྒྱས་.....
 བཅས་ཀྱི་སྲིད་ལུགས་སྲིད་སྲིད་ལས་གཙོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་
 ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་
 མཐོན་པོར་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་ལྷོ་ཕྱོག་
 རྒྱུད་གི་ཉམས་སྲིད་བརྒྱུད། ཨྲི་ཁ་ས་སྲིད་ཀྱིས་འདི་ཉིད་རྒྱུད་པ་ནས་ཆེ་བའི་
 བར་དང་ཉམས་ཞུ་ནས་རྣམས་ཆེའི་བར་འཕེལ་རྒྱས་སྲིད་ཞིང་། སྲིད་ཀྱིས་
 ལས་སྲིད་ཀྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམས་དག་མཐུན་སྲིད་དང་། གནས་གཙོ་ལས་

1. སྐུལ་ཤིང་ལྷན་གྱི་ཕྱོ་ཕོན་ལྷན་ཁང་།

སྐབས་དང་པོའི་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཆང་འཛིན་པ་ཁྱས་ཆོག་པ་མེད་པ་
 དང་པོ་དེ་1960ལོའི་ཟླ་2པར་ཅིང་ཐང་སྤང་རྒྱལ་ལ་མཆོད་དགོན་དུ་སྤོང་
 འཆོག་པ་བྱས་ཤིང་། ཆོག་པ་འདུས་ལུང་ཁའི་ཡོན་ལྷན་ཞི་དང་། གང་ཅིང་
 ལྷན་དང་། ཁའི་ལུང་ཆོན། དཀར་ལུང་ཆོ་ཤིང་དོན་ལྷག། རྩི་རྩི་ལྷག་
 སྐལ་བཟང་ནམ་ལྷལ་བཅས་ལྷན་ཞི་སྤྱི་གཞིན་ལ་བདམས་པ་དང་ལྷག་པ་
 གང་ལྟོ་ལྷན་དུང་ཡིག་ཆོན་མོ་བ་དང་། རྩི་བཟང་ལྷལ་ཁྱིམ་པ་ལྷག་པ་མི་
 གང་པ་27ལྷན་ལྷར་བདམས་ནས་རྩི་ཁ་ས་ཁྲལ་སྐབས་དང་པོའི་ལྷིང་ཁྱས་ལྷི་
 འགོ་ཁྲིད་ཆོན་ཁག་ཐོན། ཆོག་པ་འདུས་སྐབས་དང་པོའི་ཆོག་པ་འདུ་མེད་པ་
 དང་པོའི་ཆབ་ལྷིང་ཁྱས་ཆོད་དང་པོད་རྩིང་ས་ལས་དོན་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ལ་
 དབུ་ལ་རྒྱའི་རྟེན་འབྲེལ་བྱ་བའི་སྤྱི་འཕྲིན་ལ་ཁྱས་འཆམ་བྱས། ཆོག་པ་.....
 འདུར་བྱུག་པ་མཁན་ལྷི་ལྷིང་ཁྱས་ལྷ་ཡོན་51དང་། ལྷར་བྱུག་པ་པ་མི་གང་པ་

རིགས་མི་གངས་3 གངས་ཁུང་མི་རིགས་མི་གངས་10བཅས་ཡོད། སྐབས་
འདི་གའི་རིང་ཁྱོད་ལྷ་ཡོན་ཆང་འཛམས་གྲོས་ཆོགས་ཐངས་གཅིག་ལས་.....
འཆོགས་མེད།

སྐབས་འདིའི་ལྷ་ཡོན་ལྷ་ཁང་གིས་གང་ཅིང་ལྷན་གཉེན་ཞིང་། གང་
ལྷན་ཁྱུང་དང་། དཀར་ལྷང་ཆོ་རིང་དོན་གྲུབ། ཤོད་ལྷང་སྒོ་བཟང་ལྷན་
ཆོགས་བཅས་གཉེན་ལྷ་གཞོན་ཏུ་འདེམས་བསྐོས་བྱས་ཤིང་། སའན་གྱི་དབྱི་
ཏུང་ཡིག་ཆེན་མོར་འདེམས་བསྐོས་བྱས། ལྷ་ཡོན་ལྷ་ཁང་གི་ནང་ཏུ་གཞུང་
དོན་ཁང་དང་དོན་དོན་ཁང་(གཞུང་དོན་ཁང་དེ་ཁོའི་རིམ་པར་བཅུགས་)
བཅུགས་པ་དང་། ལས་དོན་མི་སྣ་4ཡོད། སྤྱིད་གྲོས་གྱི་ལས་དོན་གཙོ་བོ་
ཁག་ས་ལུང་འཐབ་ཚུགས་གཅིག་ལྷར་ལྷན་ཡིས་བཞོད་སྤྱིག་གི་འགན་འཁུར་
གྱིན་ཡོད།

1966ལོའི་ཟླ་5པ་ནས་1977ལོའི་ཟླ་10པ་བར། “རིག་གནས་གསར་
བརྒྱུ་ཆེན་པོའི་”སྐབས་དང་འཁེལ་བས། སྤྱིད་གྲོས་གྱི་ལྷན་གཉེན་ལས་དོན་
དེ་ལོ་11རིང་མཆམས་ཆད།

སྐབས་གསུམ་པའི་ལྷ་ཡོན་ལྷ་ཁང་གི་ལྷ་ཡོན་ཆང་འཛམས་གྲོས་ཆོགས་
ཐངས་དང་པོ་དེ་1977ལོའི་ཟླ་11ཆོས་12ཉིན་ལྷ་ཁང་ས་ཁུལ་སྤེལ་ལྷ་ཁང་ཏུ་
འཆོགས་ཤིང་། སྐབས་དེར་ཁྱོད་ལྷ་ཡོན་79ཡོད་པ་ཆང་མ་ཆོགས་འདྲར་
ཞུགས་ཡོད། སྤྱིད་གྲོས་ལྷ་ཡོན་གྱི་ལས་རིགས་ཁག་13ལས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་
ཡང་། གྲུང་གྲུང་གི་ལས་རིགས་མི་གངས་15དང་། དམག་དབྱུང་ལས་
རིགས་མི་གངས་2 བཟོ་ཆོགས་དང་གཞོན་ནུ་བྱང་མེད་བཅས་ཀྱི་ལས་རིགས་
མི་གངས་4 ཞིང་འབྲོག་ལས་རིགས་མི་གངས་13 མི་རིགས་དང་མཐོ་རིམ་
མི་སྤྱིའི་ལས་རིགས་མི་གངས་24 སྒྲིབ་གསོའི་ལས་རིགས་མི་གངས་1 སྤྱན་
བཙོས་འབྲོད་བཞེན་ལས་རིགས་མི་གངས་3 ཆོས་ལུགས་ལས་རིགས་མི་